

სამოქალაქო საქმეთა პალატის
შემადგენლობა

ნინო ბაქაქური (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზურაბ ძლიერიშვილი, ბესარიონ ალავეიძე

საქმის განხილვის ფორმა – ზეპირი განხილვის გარეშე

საკასაციო საჩივრის ავტორი – ნ. რ-ე (მოპასუხე)

მოწინააღმდეგე მხარე – ზ. მ-ე და ე. ა-ე (მოსარჩელები)

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 18 სექტემბრის გადაწყვეტილება

კასატორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და
ახალი გადაწყვეტილების მიღებით თბილისის საქალაქო სასამართლოს
გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვება

დავის საგანი – თანხის დაკისრება

ა ლ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი

ზ. მ-მ და ე. ა-მ სარჩელი აღძრეს სასამართლოში ნ რ-ის მიმართ თანხის დაკისრების თაობაზე შემდეგი დასაბუთებით: მხარეთა შორის არსებობდა სესხის ხელშეკრულება, რომელიც დაიდო ზეპირი ფორმით. მოსარჩელებმა მათი კუთვნილი საერთო თანხა გადასცეს მოპასუხე მხარეს ნაწილ-ნაწილ სესხის სახით. სესხის ძირითადი თანხის ოდენობა ჯამურად შეადგენდა 71 000 აშშ დოლარს, რომლის გადახდის ვალდებულება სასამართლოში მომართვამდე დაახლოებით წელიწადნახევრის წინ დადგა, თუმცა მოპასუხე მხარე არაერთი მოთხოვნის მიუხედავად არ ასრულებდა ნაკისრ

ვალდებულებას და არ ახდენდა სესხად მიღებული თანხის ნებაყოფლობით გადახდას. მოსარჩელეთა მითითებით, მოპასუხის საქმიანობა გამოიხატებოდა იმაში, რომ იგი ახდენდა თანხების მოძიებას და სარგებლით იბა „ჩ-სთვის“ სესხად გადაცემას. მოპასუხე თანხებს იღებდა მოქალაქეებისაგან დაბალ პროცენტში და შემდგომ მაღალი სარგებლით აძლევდა ამხანაგობას. ამასთან, რიგ შემთხვევაში თანხის დაბრუნების გარანტიად მოპასუხის მოთხოვნით იბა „ჩ-ი“ მოპასუხის კრედიტორებს თითქოსდა გადასცემდა წილს ამხანაგობაში და სესხის თანხის დაბრუნების შემდეგ ხდებოდა ამ გარიგებების გაუქმება. სწორედ მითითებული სახით მოხდა სესხის აღება მათ შემთხვევაშიც. მხარის მითითებით, მართალია თანხა გადაეცა ამხანაგობას, რაც დაფიქსირებულია სანოტარო წესით გაფორმებული აქტით, თუმცა აღნიშნული წარმოადგენდა ნ. რ-ე სესხის სახით გაცემულ თანხას და მითითებული ხელშეკრულებები ფორმალური სახით ფორმდებოდა. მოსარჩელეთა მიერ ჯამურად რეალურად გადაცემული თანხის ოდენობა შეადგენდა 71 000 აშშ დოლარს, სადაც შედიოდა ასევე უშუალოდ, ამხანაგობის თავმჯდომარე ნ დ-ზე გადაცემული 15 000 აშშ დოლარი, რაც წარმოადგენდა ნ. რ-სთან დადებული ზეპირი სესხის ხელშეკრულების ფარგლებში გაცემულ თანხას. მოსარჩელეთა განმარტებით, სესხის აღების ფაქტი დადასტურებული იყო მოპასუხის მიერ შესრულებული წერილობითი აღიარებით - ე.წ. „შინაურული ხელწერილით“, სადაც დაანგარიშებული იყო მისი მხრიდან არსებული ძირითადი ვალისა და საპროცენტო დავალიანების ოდენობა. აღნიშნული ხელწერილით მოწინააღმდეგე მხარე ცალსახად აღიარებდა არსებული ვალის ოდენობას. ასევე, მოწმეთა მიერ დადასტურებული იყო მხარეთა შორის სესხის ხელშეკრულების არსებობის ფაქტი. ფულის გადაცემის ფაქტს ადასტურებდა მტკიცებულების სახით წარმოდგენილი აუდიო ჩანაწერი, სადაც მოვალე აღიარებდა თანხის მიღების ფაქტს.

მოპასუხემ წარმოდგენილი შესაგებლით სარჩელი არ ცნო შემდეგი დასაბუთებით:

მისი განმარტებით, მხარეთა შორის არ არსებობდა სესხის სახელშეკრულებო ურთიერთობა, მას არანაირი სესხის თანხა ზ. მ-ის და ე. ა-საგან არ მიუღია. მხარის მითითებით, მოსარჩელეებმა მოპასუხისგან შეიტყვეს, რომ იბა „ჩ-ი“ მოქალაქეებისაგან იღებდა სესხს მაღალი პროცენტით. აღნიშნულ ამხანაგობაში თავად მოპასუხესაც ჰქონდა ჩადებული თანხა. მოსარჩელეებიც დაინტერესდნენ და თანხა გადასცეს არა ნ.რ-ს, არამედ ამხანაგობის თავმჯდომარეს - ნ. დ-ს და გარკვეული პერიოდი იღებდნენ საპროცენტო სარგებელსაც. მოპასუხე მხარემ ყურადღება გაამახვილა იმ ფაქტზე, რომ მოწინააღმდეგე მხარე ვერც კი უთითებდა ზუსტად რა თანხა გადასცა მას და რეალურად ვალი რამდენი იყო. აღნიშნული გარემოება ცხადყოფდა, რომ სესხის გადაცემას მასზე ადგილი რეალურად არ ჰქონია. ასევე, საქმეში არ არსებობდა არცერთი მტკიცებულება, რომელიც დაადასტურებდა სესხის ხელშეკრულების არსებობის ფაქტს, კონკრეტული ოდენობის თანხის

გადაცემას, ნაწილ-ნაწილ გადაცემის მომენტებსა და ხელშეკრულების ვადას, სესხის დაბრუნების პირობებს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 17 ივლისის გადაწყვეტილებით ზ. მ-ისა და ე. ა-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ზ. მ-ისა და ე. ა-ის წარმომადგენელმა გ. ტ-მ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 18 სექტემბრის გადაწყვეტილებით ზ. მ-ისა და ე. ა-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ: თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 17 ივლისის გადაწყვეტილების შეცვლით მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება: ნ. რ-ს ზ. მ-ისა და ე. ა-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 56 000 აშშ დოლარის გადახდა, ასევე ნ. რ-ს დაეკისრა მოსარჩელების სასარგებლოდ 6102.72 ლარი.

სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

სესხის სახელშეკრულებო ურთიერთობის არსებობა დადასტურებულია ერთი მხრივ, ზ. მ-სა და ე. ა-ს და მეორეს მხრივ, ნ. რ-ს შორის, რომლის შესაბამისად ნ. რ-მ სესხად მიიღო 56 000 აშშ დოლარი.

საქმეში წარმოდგენილია 2012 წლის 03 სექტემბერს შსს ძველი თბილისის სამმართველოს დეტექტივ გამომძიებლის მიერ შედგენილი ზ. მ-სთან გასაუბრების ოქმი, რომლის მიხედვით ზ. მ-მ განმარტა, რომ 2007 წლის ივლისის თვეში მან თავის სახლში, ა-ის ქ. #4-ში, 15 000 აშშ დოლარი გადასცა ნ. რ-ს. აღნიშნული თანხა განსაზღვრული იყო როგორც 5 პროცენტიანი სარგებლიანი სესხი, ნ. დ-სათვის, ქ. თბილისში, ჭ-ის გამზ. #49ა-ში მიმდინარე სამშენებლო საქმიანობისათვის, ხოლო თანხის უზრუნველყოფის მიზნით, ნოტარიუს ე. მ-ის სანოტარო ბიუროში გაფორმებული იქნა ამხანაგობის კრების ოქმი, რომლის მიხედვით ამხანაგობის ერთი წევრი ნ. მ-ი უთმობდა თავის კუთვნილ ფართს ზ. მ-ს და ასევე ნ. რ-ს. 2008 წლის თებერვლამდე, მან ნ. რ-ს, ზემოაღნიშნული მიზნით, ეტაპობრივად, საკუთარ სახლში გადასცა ფულადი თანხა, საერთო ჯამში 92 000 აშშ დოლარი. ოთხი თვის განმავლობაში ნ. რ-ე უხდიდა სარგებელს. მისთვის ცნობილი იყო, რომ თანხა ხმარდებოდა დ-ის სამშენებლო საქმიანობას. შესაბამისად, სარგებელსაც იხდიდა დ-ი. 2008 წლის აგვისტოს მოვლენების შემდეგ, შეწყდა პროცენტების გადახდა, ხოლო მისი თანხის დაბრუნების მოთხოვნაზე, დ-ი ადასტურებდა თანხის მიღებას, ასევე აფიქსირებდა, რომ ვალების სანაცვლოდ ფართებს გადაუფორმებდა რ-ს, რომლის რეალიზაციის შემდეგ, სწორედ რ-ე გაისტუმრებდა ყველას. ნ. დ-მა 1400 კვ.მ. ფართი საკუთრებაში გადასცა ნ. რ-ს. მისთვის ცნობილია, რომ დღემდე რ-ის საკუთრებაში კვლავ აღრიცხულია დარჩენილი ფართები. ნ. რ-მ მას განუმარტა, რომ ფართების რეალიზაციის შემდეგ დაუბრუნებდა თანხას (იხ. ტ.1. ს.ფ. 108).

საქმეში წარმოდგენილი 2012 წლის 28 აგვისტოს შსს ძველი თბილისის სამმართველოს დეტექტივ-გამომძიებლის მიერ შედგენილი ნ. რ-სთან

გასაუბრების ოქმის მიხედვით, ნ. რ-მ განმარტა, რომ 2007 წელს, მისი ნაცნობი ნ. დ-ი აშენებდა კორპუსს ქ. თბილისში, ჭ-ის გამზირზე. ნ. დ-ი კერძო პირებისაგან სესხულობდა სარგებლიან თანხებს მშენებლობისათვის, ხოლო უზრუნველყოფის მიზნით, უფორმებდა ფართებს ამხანაგობის კრების ოქმებით. ანალოგიური მიზნით, მან (ნ. რ-მ) და ნ. მ-ამ, დაახლოებით 15 ადამიანი დააკავშირეს ნ. დ-ს, რომელსაც საერთო ჯამში, მისი და ნ. მ-ას კუთვნილ თანხებთან ერთად, გადასცეს 1 000 000 აშშ დოლარი. მათ შორის, ასევე ზ. მ-მ თავისი ინიციატივით, გაასესხა თანხა დ-ზე. კერძოდ, 2007 წლის ივლისში, ნოტარიუსის მიერ გაფორმებული იქნა ამხანაგობის კრების ოქმი, რომლის საფუძველზე გამსესხებლებს ნ. რ-ს და ზ. მ-ს, დ-ის მოთხოვნით, ამხანაგობის წევრმა ნ. მ-მა დაუთმო მისი კუთვნილი ფართები მშენებარე კორპუსში, რა დროსაც სანოტარო ბიუროში იმყოფებოდა ნ. დ-ი. ზ. მ-მ ნ. დ-ს გადასცა 15 000 აშშ დოლარი, ხოლო მან გადასცა 12000 აშშ დოლარი. ზეპირსიტყვიერი შეთანხმების შესაბამისად, ნ. დ-ი იღებდა ვალდებულებას, რომ ყოველთვიურად გადაიხდიდა თანხის 5%, სარგებლის სახით. ამის შემდეგ, სამ თვეში, დამატებით ზ. მ-მ, ანალოგიური კრების ოქმის მიხედვით, სანოტარო ბიუროში, დ-ს გადასცა საერთო ჯამში 56 000 აშშ დოლარი. დ-ი ზ-ს უხდიდა სარგებელს 2007 წლის ივლისიდან 2008 წლის ოქტომბრის ჩათვლით. 2008 წლის ოქტომბრიდან დ-მა ვერ შეძლო პროცენტების გადახდა. 2010 წელს, დ-მა, იმის გამო, რომ ვერ იხდიდა მიღებულ ზემოაღნიშნულ სესხს 1 000 000 აშშ დოლარს, მას და მ-ას, მათ მიერ მოძიებული გამსესხებლების გარკვეულწილად დაკმაყოფილების მიზნით, ორივეს საკუთრებაში უსასყიდლოდ გადასცა უკვე დარეგისტრირებული ფართები, საერთო ჯამში 888 კვ.მ. ფართი. მას და ნ. მ-ას ფართების რეალიზაციიდან მიღებული თანხებით უნდა გაესტუმრებინათ კრედიტორები. 2011 წლის 28 იანვარს გაიყიდა ბინა 156 კვ.მ., 117 000 აშშ დოლარად, რომელიც განაწილდა დ-ის რამდენიმე კრედიტორზე, მათ შორის ზ. მ-მ მიიღო 40 000 აშშ დოლარი მისი ძირითადი თანხიდან. ნ. რ-მ განმარტა, რომ ფართები გაყიდვაშია, რათა მიღებული თანხებით გასტუმრებული იქნენ ნაწილობრივ ის კრედიტორები, რომლებსაც საერთოდ არ მიუღიათ სესხები. თუ რეალიზაციის და თანხების განაწილების შემდეგ დარჩებოდა გარკვეული თანხა, აღნიშნულიდან გადაეცემოდა ზ-ს მისი დარჩენილი 16 000 აშშ დოლარი, რასაც მოითხოვდა. საქმეში წარმოდგენილია ნ. დ-ის 14.05.2013 წლის ახსნა-განმარტება (ახსნა-განმარტებაზე ნ. დ-ის ხელმოწერა დადასტურებულია #15 ნახევრად ღია და დახურული ტიპის თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულების დირექტორის მიერ). ნ. დ-ის განმარტებით, მას უშუალო შეხება არ ჰქონია ზ. მ-სთან და პირადად მისგან თანხები არ მიუღია. თანხა მიჰქონდა ნ. რ-ს, რაზედაც ფორმდებოდა დოკუმენტი. 2008 წლის დეკემბერში ამხანაგობამ ნ. რ-ს და ნ. მ-ას გადაუფორმა 888 კვ.მ. ფართი, კრედიტორების დასაკმაყოფილებლად. მას არავითარი ვალდებულება არ გააჩნია ზ. მ-ისა და ე. ა-ის წინაშე. ფულადი ვალდებულება აქვს ნ. რ-ს იმ ფართებიდან, რომელიც მას გადაეცა იმ რაოდენობით, რაც ჩადებული იყო მშენებლობაში (იხ. ტ.1. 234).

2008 წლის 13 ივნისის სასამართლო სხდომაზე მოწმის სტატუსით დაკითხული იქნა ნ. დ-ი. მოწმის განმარტებით, ნ. რ-ე გაიცნო 2007 წელს. ნ-ი მასთან მივიდა სამშენებლო კომპანიაში და განუმარტა, რომ მას ჰყავდა ხალხი, რომლებსაც სურდათ კომპანიაში შეეტანათ თანხები სესხის სახით, სარგებლის მიღებით. მან ზ. მ-ე პირველად ნახა ნოტარიუსთან, როდესაც 15 000 აშშ დოლარის გადაცემის შესახებ ხელშეკრულებაზე მოაწერა ხელი. მასთან თანხები ნ. რ-ს მიჰქონდა, რაზედაც ნ. რ-სთან ფორმდებოდა ხელშეკრულებები. ნ. რ-ე მას ანგარიშებს არ ახარებდა იმასთან დაკავშირებით, ვისგან იღებდა თანხებს და რა ოდენობით. მან არ იცის რამდენი პირისაგან აქვს მიღებული ნ. რ-ს თანხები. ნ. რ-ის მოთხოვნით ხელშეკრულებები უზრუნველყოფის შესახებ ფორმდებოდა პირადად მასთან. ნ. რ-ს უხდიდა საშუამავლო თანხას 10%-ის ოდენობით. ამხანაგობას ვალდებულება გააჩნდა ნ. რ-სთან. 2008 წლის ნოემბრამდე ის იხდიდა სარგებელს, რომელსაც გადასცემდა ნ. რ-ს. 2008 წლის ნოემბერში შეწყვიტა სარგებლის გადახდა. ერთ-ერთ შეკრებაზე, რომელსაც ესწრებოდნენ ნ. რ-ე და ე. ა-ე, მან განუცხადა შეხვედრაზე დამსწრე პირებს, რომ სარგებელს ვეღარ გასცემდა და ფართების რეალიზაციის შედეგად მიიღებდნენ ძირითად თანხებს. მან 888 კვ.მ. ფართი გადაუფორმა ნ. რ-ს და ნ. მ-ას და აღნიშნულით მათსა და ამხანაგობას შორის ვალდებულებითი ურთიერთობა შეწყდა. ფართების რეალიზაციის შედეგად ნ. რ-ს უნდა შეესრულებინა ვალდებულებები.

2014 წლის 31 მარტის სასამართლო სხდომაზე მოწმემ ნ. დ-მა განმარტა, რომ ზ. მ-ე მასთან მიიყვანა ნ. რ-მ. 15 000 აშშ დოლარი მიიღო ზ. მ-ისაგან და გაფორმა წერილობითი ხელშეკრულება. მისთვის უცნობია 56 000 აშშ დოლარი მიიღო თუ არა ნ. რ-მ ზ. მ-ისაგან. 56 000 აშშ დოლარი მას პირადად ზ. მ-ისაგან არ მიუღია. ის სესხებს იღებდა ყოველთვიურად 5-6%-იანი სარგებლის პირობით. არ იცის ზ. მ-სა და ნ. რ-ს შორის რა ურთიერთობები იყო. თითოეული თანხის გადაცემასთან დაკავშირებით ფორმდებოდა წერილობითი დოკუმენტები. ზოგიერთ შემთხვევაში მისთვის უცნობი იყო თანხების მესაკუთრეების შესახებ. თანხა მასთან მიჰქონდა ნ. რ-ს, თითოეულ თანხაზე გასცემდა წერილობით დოკუმენტს. წერილობითი დოკუმენტის გარეშე ნ. რ-ს მისთვის თანხა არ გადაუცია. მისგან მიიღო სოლიდური თანხა. მას ძირითადად ურთიერთობა ჰქონდა ნ. რ-სთან და სარგებელსაც მას უხდიდა. სარგებელს აძლევდა იმ პიროვნებას, ვინც კისრულობდა პასუხისმგებლობას თანხის დაბრუნებაზე. თუ თანხა მიჰქონდა ნ. რ-ს და მისთვის უცნობი იყო მისი მესაკუთრე, ხელშეკრულებას აფორმებდა ნ. რ-სთან. თანხის მესაკუთრეებს მასთან პრეტენზია არ ჰქონიათ.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ ნ. დ-ი წარმოადგენდა ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის ამხანაგობა „ჩ-ის“ თავმჯდომარეს (იხ. ტ. 1. ს.გ. 71-86);

საქმეში წარმოდგენილი ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის ამხანაგობა „ჩ-ის“ 2007 წლის 27 ივლისის #1 კრების ოქმის შესაბამისად, ამხანაგობაში გაწევრიანდნენ ნ. რ-ე და ზ. მ-ე. ნ. მ-ის მიერ მისაღები ფართი გადანაწილდა

ახალ წევრებზე შემდეგნაირად: ნ. რ-ს და ზ. მ-ს მიეკუთვნათ მე-3 სადარბაზოს მე-2 სართულზე, ბინა 33, საერთო ფართით 151.56 კვ.მ. საზაფხულო ფართი 16.03 კვ.მ., მდებარე ქ. თბილისში, ი. ჭ-ის გამზ. #49ბ-ში. ოქმის შესაბამისად, ნ. რ-ის მიერ ამხანაგობაში წინასწარ შეტანილი იქნა 12 000 აშშ დოლარი, ხოლო ზ. მ-ის მიერ 15 000 აშშ დოლარი. ოქმს ხელს აწერს ნ. დ-ი (იხ. ტ.1. ს.ფ. 17);

საქმეში წარმოდგენილი ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის ამხანაგობა „ჩ-ის“ 2007 წლის 23 მარტის #1 კრების ოქმის შესაბამისად, ამხანაგობაში გაწევრიანდა ნ. რ-ე. ო. ჩ-ის მიერ მისაღები ფართი განაწილდა ახალ წევრზე შემდეგნაირად: ნ. რ-ს მიეკუთვნა ქ. თბილისში, ჭ-ის გამზ. #49ბ-ში, მე-2 სადარბაზოს, მე-3 სართულზე, ბინა #10, საერთო ფართით 160.68 კვ.მ. საცხოვრებელი ფართი 142.77. ოქმის შესაბამისად, ნ. რ-ის მიერ ამხანაგობაში წინასწარ შეტანილი იქნა 15 340 აშშ დოლარი (იხ. ტ.1. ს.ფ. 131);

საქმეში წარმოდგენილი 2007 წლის 29 მარტს გაფორმებული სესხის ხელშეკრულების შესაბამისად, ნ. რ-მ ნ. დ-ს სესხის სახით გადასცა 15 340 აშშ დოლარი, სამი თვის ვადით (იხ. ტ.1. ს.ფ. 130);

საქმეში წარმოდგენილი ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის ამხანაგობა „ჩ-ის“ 2007 წლის 14 მაისის #1 კრების ოქმის შესაბამისად, ამხანაგობაში გაწევრიანდა ნ. რ-ე. თ. გ-ის მიერ მისაღები ფართი განაწილდა ახალ წევრზე შემდეგნაირად: ნ. რ-ს მიეკუთვნა ქ. თბილისში, ჭ-ის გამზ. #49ბ-ში, მე-2 სადარბაზოს, მე-2 სართულზე, ბინა #6, საერთო ფართით 191.00 კვ.მ. ოქმის შესაბამისად, ნ. რ-ის მიერ ამხანაგობაში წინასწარ შეტანილი იქნა 20 000 აშშ დოლარი (იხ. ტ.1. ს.ფ. 133);

საქმეში წარმოდგენილია 2007 წლის 04 დეკემბერს გაფორმებული ხელშეკრულება წილის უფლების გადაცემის შესახებ, ერთის მხრივ, ინდემნაშენეთა ამხანაგობა „ჩ-ის“ თავმჯდომარეს ნ. დ-სა და მეორეს მხრივ, ნ. რ-ს შორის, რომლის შესაბამისად, ამხანაგობამ ნ. რ-ს გადასცა წილის უფლება ქ. თბილისში, ჭ-ის გამზ. #49-ბ-ში მდებარე მშენებარე კორპუსში, პირველი სადარბაზო, მეორე სართულზე 530 კვ.მ. საოფისე ფართიდან 50 კვ.მ. ხელშეკრულების შესაბამისად, ნ. რ-მ გადაიხადა ფართის ღირებულება 20 000 აშშ დოლარის ოდენობით (იხ. ტ.1. ს.ფ. 125-128);

2008 წლის 19 დეკემბრის ნასყიდობის ხელსეკრულებით ნ. დ-მა ნ. რ-ს მიჰყიდა უძრავი ქონება მდებარე ქ. თბილისში, ჭ-ის გამზირი #49ბ, სადარბაზო მე-2, სართული 10, ბინა #55-ში, 156.23 კვ.მ. (მშენებარე); 2008 წლის 19 დეკემბერს ნ. დ-მა ნ. რ-ს მიჰყიდა უძრავი ქონება მდებარე ქ. თბილისში, ჭ-ის გამზირი #49ბ, სართული მეორე, საოფისე ფართი 215.64 კვ.მ. (მშენებარე) (იხ. ტ. 1 ს.ფ. 135-142).

მოსარჩევეების, მოპასუხისა და მოწმის ახსნა-განმარტების საფუძველზე სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

ნ. რ-ის მეშვეობით, ზ. მ-ისათვის ცნობილი გახდა, რომ ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის ამხანაგობა „ჩ-ის“ თავმჯდომარე ნ. დ-ი, ქ. თბილისში, ჭ-ის გამზირი #49ბ-ში მიმდინარე მშენებლობისათვის იღებდა სესხს,

ყოველთვიურად 5%-იანი სარგებლით. აღნიშნული გარემოებას ადასტურებდნენ ზ. მ-ე და ნ. რ-ე.

2007 წლის 27 ივლისს სანოტარო წესით დამოწმებული იქნა ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის ამხანაგობა „ჩ-ის“ 2007 წლის 27 ივლისის #1 კრების ოქმი, რომლის შესაბამისად, ამხანაგობაში გაწევრიანდნენ ნ. რ-ე და ზ. მ-ე. ნ. მ-ის მიერ მისაღები ფართი გადანაწილდა ახალ წევრებზე შემდეგნაირად: ნ. რ-ს და ზ. მ-ს მიეკუთვნათ მე-3 სადარბაზოს მე-2 სართულზე, ბინა 33, საერთო ფართობით 151.56 კვ.მ. საზაფხულო ფართი 16.03 კვ.მ., მდებარე ქ. თბილისში, ი. ჭ-ის გამზ. #49ბ-ში. ოქმის შესაბამისად, ნ. რ-ის მიერ ამხანაგობაში წინასწარ შეტანილი იქნა 12 000 აშშ დოლარი, ხოლო ზ. მ-ის მიერ 15 000 აშშ დოლარი. ოქმს ხელს აწერდა ნ დ-ი.

ზ. მ-ის, ნ. რ-ისა და ნ. დ-ის ახსნა-განმარტებებით დადგინდა, რომ კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილების მიზანს წარმოადგენდა არა უძრავი ქონების საკუთრებაში გადაცემა, არამედ სესხის უზრუნველყოფა.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო პალატამ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2007 წლის 27 ივლისს სესხის სახელშეკრულებო ურთიერთობა წარმოიშვა ერთის მხრივ, ზ. მ-ს და მეორეს მხრივ, ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის ამხანაგობა „ჩ-ს“ შორის, რომლის შესაბამისად, ზ. მ-მ 15 000 აშშ დოლარი სესხის სახით გადასცა ამხანაგობას. მხარეთა ახსნა-განმარტებებით ასევე დადგინდა, რომ სესხი იყო სარგებლიანი, ყოველთვიურად 5%-ის ოდენობით. აღნიშნული ხელშეკრულება დაიდო ნ. რ-ის შუამავლობით.

ზ. მ-ის, ნ. რ-ის, ნ. დ-ისა და საქმეში წარმოდგენილი წერილობითი მტკიცებულებების ანალიზის საფუძველზე, პალატამ დადგენილად მიიჩნია, რომ 56 000 აშშ დოლარი ზ. მ-მ და ე. ა-მ სესხის სახით გადასცეს ნ. რ-ს.

სარჩელში ზ. მ-ე და ე. ა-ე განმარტავენ, რომ 56 000 აშშ დოლარი სესხად გადასცეს პირადად ნ. რ-ს. შესაგებელის მიხედვით, ნ. რ-ე 56 000 აშშ დოლარის სესხად აღების ფაქტს უარყოფს და განმარტავს, რომ მოსარჩელებმა თანხა სარგებლიანი სესხის სახით გადასცეს ამხანაგობის თავმჯდომარეს, ნ. დ-ს. შსს ძველი თბილისის სამმართველოს დეტექტივ გამომძიებელთან გასაუბრებისას ნ. რ-მ აღნიშნა, რომ ზ. მ-მ 56 000 აშშ დოლარი, სანოტარო ბიუროში გადასცა ნ. დ-ს, ამხანაგობის თავმჯდომარეს.

რაც შეეხება ნ. დ-ს, მისი განმარტებით, 15 000 აშშ დოლარი ზ. მ-ისაგან მიიღო სესხად და შესაბამისად გააფორმა წერილობითი მტკიცებულება, ხოლო რაც შეეხება 56 000 აშშ დოლარის სესხის ზ. მ-ისაგან მიღების ფაქტს, უარყოფს. მისივე განმარტებით, ის მშენებლობისათვის კერძო პირებისაგან იღებდა სესხებს და აფორმებდა შესაბამის წერილობით მტკიცებულებებს. მან სესხის სახით სოლიდური თანხები მიიღო პირადად ნ. რ-ისაგან, რაზედაც ფორმდებოდა წერილობითი მტკიცებულებები. ნ. რ-ს წერილობითი მტკიცებულებების გარეშე მისთვის თანხა არ გადაუცია. ნ. დ-ის განმარტებით, ზოგიერთ შემთხვევაში მისთვის უცნობი იყო ნ. რ-ის მიერ მისთვის სესხის სახით გადაცემული თანხების მესაკუთრეთა ვინაობის შესახებ და

შესაბამისად, ნ. რ-სთან ფორდებოდა წერილობითი ხელშეკრულებები. ის თანხებს იღებდა პირადად ნ. რ-ისაგან და ვალდებული იყო მის წინაშე. აღნიშნული ვალდებულების შესრულების მიზნით მან ნ. რ-ს და მ-ას უსასყიდლოდ საკუთრებაში გადასცა 888 კვ.მ. ფართი, რომლის რეალიზაციის შედეგად ნ. რ-ს და მ-ას უნდა შეესრულებინათ ვალდებულება კერძო პირების წინაშე. ნ. რ-ე უარყოფს ნ. დ-ისათვის სესხის სახით, თანხების პირადად გადაცემის ფაქტს და აღნიშნავს, რომ მან კრედიტორები მხოლოდ დააკავშირა ნ. დ-ს.

პალატამ მიიჩნია, რომ ზ. მ-ისა და ე. ა-ისათვის 56 000 აშშ დოლარის დაბრუნებაზე პასუხისმგებელ პირს წარმოადგენდა ნ. რ-ე. შსს ძველი თბილისის სამმართველოს დეტექტივ-გამომძიებელთან გასაუბრებისას ნ. რ-მ განმარტა, რომ ე. ა-მ და ზ. მ-მ მშენებლობისათვის სესხი 56 000 აშშ დოლარის ოდენობით პირადად გადასცეს ნ. დ-ს. ამავდროულად განმარტა, რომ ნ. დ-ისაგან, მისი და მ-ას მიერ მოძიებული 15 კრედიტორის წინაშე ვალდებულების შესრულების მიზნით, მან და მ-ამ საკუთრებაში მიიღეს უძრავი ქონება 888 კვ.მ. ფართის ოდენობით. 156 კვ.მ. ფართის რეალიზაციიდან მიღებული თანხის ნაწილი 40 000 აშშ დოლარი, გადასცა ზ. მ-ს. ნ. რ-ე არ უარყოფს 16 000 აშშ დოლარის ოდენობით ვალდებულების არსებობას ზ. მ-ის წინაშე და განმარტავს, რომ უძრავი ქონების რეალიზაციის შედეგად ამონაგები თანხები პირველ რიგში განაწილდება სხვა კრედიტორებზე, ხოლო დარჩენილი თანხიდან ზ. მ-ს გადაეცემა 16 000 აშშ დოლარი.

მოსარჩელის, მოპასუხისა და მოწმის ახსნა-განმარტებების ურთიერთშეჯერების საფუძველზე, პალატამ დადგინდად მიიჩნია, რომ ნ. რ-მ ზოგიერთ შემთხვევაში შეასრულა სასესხო მაკლერის მოვალეობა და მისი დახმარებით მესამე პირებსა და ამხანაგობას შორის გაფორმდა სესხის ხელშეკრულებები, მაგალითად ნ. რ-ის მიერ წარმოდგენილი იქნა 2008 წლის 27 თებერვლის ხელშეკრულება ერთის მხრივ, ამხანაგობასა და მეორეს მხრივ, გ. ნ-ს შორის ამხანაგობისათვის 40 000 აშშ დოლარის გადაცემის შესახებ; ამხანაგობის 2008 წლის 28 მაისის კრების ოქმი - ც. რ-ის მიერ ამხანაგობისათვის 30 000 აშშ დოლარის გადაცემის შესახებ, 2008 წლის 23 ივლისის ამხანაგობის კრების ოქმი - ლ. თ-ის მიერ ამხანაგობისათვის 40 000 აშშ დოლარის გადაცემის შესახებ (ნ. რ-ის განმარტებით, ხელშეკრულებაში მითითებული ფიზიკური პირები არიან მისი ნათესავები) და ამხანაგობის 2007 წლის 27 ივლისის #1 კრების ოქმი, ზ. მ-ის მიერ ამხანაგობისათვის 15 000 აშშ დოლარის გადაცემის შესახებ.

პალატამ დადგინდად მიიჩნია, რომ ზოგიერთ შემთხვევაში, მესამე პირებისაგან მიღებული თანხები ნ. რ-მ პირადად გადასცა ამხანაგობის თავმჯდომარეს, რაც დადასტურებული იყო ნ. დ-ის განმარტებით და საქმეში წარმოდგენილი ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის ამხანაგობა „ჩ-ის“ 2007 წლის 23 მარტის #1 კრების ოქმით, 2007 წლის 29 მარტს გაფორმებული სესხის ხელშეკრულებით, ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის ამხანაგობა

„ჩ-ის“ 2007 წლის 14 მაისის #1 კრების ოქმით, წილის უფლების გადაცემის შესახებ 2007 წლის 04 დეკემბერს გაფორმებული ხელშეკრულებით, რომელთა საფუძველზე ნ. რ-მ ამხანაგობას გადასცა სულ 70 680 აშშ დოლარი. აღნიშნული სადავო გარემოების დასადასტურებლად პალატამ ასევე მნიშვნელოვნად მიიჩნია კრედიტორების წინაშე ვალდებულების შესრულების მიზნით, ნ. რ-ის მიერ ამხანაგობისაგან უსასყიდლოდ უძრავი ქონების მიღების ფაქტი, რასაც ადასტურებდა როგორც ნ. დ-ი, ასევე ნ. რ-ე და საქმეში წარმოდგენილი 2008 წლის 19 დეკემბერს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულებები, უძრავი ქონების საკუთრებაში გადაცემის შესახებ. ამდენად, პალატამ დადასტურებულად მიიჩნია ვალდებულებით-სამართლებრივი ურთიერთობის არსებობა ერთის მხრივ, ნ. რ-სა და, მეორეს მხრივ, მესამე პირებს შორის და ასევე, ერთის მხრივ, ამხანაგობას და, მეორეს მხრივ, ნ. რ-ს შორის. 56 000 აშშ დოლარის ოდენობით სესხის სახელშეკრულებო ურთიერთობაში ნ. რ-ის მონაწილეობა დასტურდებოდა მისივე განმარტებით (გასაუბრების ოქმი), რომ პასუხისმგებელია ზ. მ-ის წინაშე 56 000 აშშ დოლარის დაბრუნებაზე, საიდანაც 40 000 აშშ დოლარის ვალდებულება შეასრულა და დარჩა 16 000 აშშ დოლარის შესრულების ვალდებულება. პალატამ ასევე მიუთითა საქმეში წარმოდგენილ ფარული აუდიო ჩანაწერის გაშიფვრის ტექსტში გადმოცემულ მხარეთა განმარტებებზე. ნ. რ-ე საუბრისას ადასტურებს თანხის მიღების ფაქტს და განმარტავს, რომ შემდგომში თანხა გადასცა ნ. დ-ს, რაზედაც გააჩნია ხელწერილი. პალატამ მიიჩნია, რომ აღნიშნულ სესხთან დაკავშირებით, ნ. რ-ე არ ასრულებდა სასახო მაკლერის მოვალეობას, ვინაიდან ასეთის შემთხვევაში, მისი ვალდებულება შემოიფარგლებოდა მხოლოდ სესხის ხელშეკრულების დადებაში შუამავლობით, რაც არ გამომდინარეობდა საქმეზე დადგენილი გარემოებებიდან და მისივე განმარტებიდან, რომ საკუთრებაში უსასყიდლოდ მიიღო უძრავი ქონება, მოახდინა მისი რეალიზაცია, ნაწილობრივ შეასრულა ვალდებულება კრედიტორის ზ. მ-ის წინაშე, ასევე დარჩა შესასრულებელი ვალდებულებები. აღნიშნული მოქმედებები სცილდებოდა კანონით გათვალისწინებულ სასესხო მაკლერის ვალდებულებას.

მოცემულ შემთხვევაში, ზ. მ-მ დაადასტურა ის გარემოება, რომ ნ. რ-ისათვის გადაცემული თანხები უნდა მოხმარებოდა მშენებლობას, და სარგებელსაც იხდიდა ამხანაგობის თავმჯდომარე, ნ. დ-ი. მიუხედავად აღნიშნულისა, სესხის სახით აღებული თანხის დაბრუნებაზე პასუხისმგებელი იყო ნ. რ-ე. სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ სესხის სახით მიღებული თანხა შესაძლებელია არ ემსახურებოდეს მსესხებლის პირად მიზნებს და სესხად მიღებული თანხა გადასცეს სხვა, მესამე პირს, რომლის შესახებაც ინფორმირებულია კრედიტორი, თუმცა სასესხო ურთიერთობაში, პირის მსესხებლად მონაწილეობა თავისთავად გულისხმობს მის ვალდებულებას დააბრუნოს ნასესხები თანხა. ხელშეკრულების ერთ-ერთ არსებით პირობას წარმოადგენს კონტრაგენტის არჩევა. ამა თუ იმ პირთან ვალდებულებით სამართლებრივი ურთიერთობაში შესვლა გულისხმობს კონტრაგენტის

მიმართ ნდობის გარკვეული სტანდარტის არსებობას. შესაბამისად, მხარე იმიტომ დებს აღნიშნულ პირთან ხელშეკრულებას, რომ აქვს მისგან კეთილსინდისიერად ვალდებულების შესრულების მოლოდინი.

სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის მიხედვით, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა (მესამე პირთა) ახსნა-განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, ფაქტების კონსტატაციის მასალებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებითა და ექსპერტთა დასკვნებით. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ ნ. რ-ის მიერ არ იყო დადასტურებული ზ. მ-ისა და ე. ა-ისათვის 56 000 აშშ დოლარის გადაცემის ფაქტი.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ნ. რ-მ და მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 17 ივლისის გადაწყვეტილების ძალაში დატოვება.

კასატორის განცხადებით, სააპელაციო სასამართლომ გამოიყენა კანონი, რომელიც არ უნდა გამოეყენებინა, ხოლო მტკიცებულებად მიიღო იმგვარი მტკიცებულებები, რომლებიც უკანონო გზით იქნა მოპოვებული. აღნიშნულ საქმეზე მომხსენებელმა მოსამართლემ არ გაიზიარა კოლეგიის მსჯელობა, ისარგებლა კანონით მინიჭებული უფლებით და საქმეს დაურთო საკუთარი განსხვავებული აზრი, რომელსაც კასატორი სრულად იზიარებს და მიიჩნევს, რომ აღნიშნული უზენაესი სასამართლოს მიერაც უნდა იქნეს გაზიარებული, ვინაიდან საქმე მნიშვნელოვანია სამართლის განვითარებისა და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისათვის.

სასამართლომ არასწორად განმარტა სესხის არსებობა-არარსებობასთან დაკავშირებული სამართლებრივი წინაპირობები. გაურკვეველია, კონკრეტულად რომელ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით განსაზღვრა სასამართლომ თანხის ოდენობა და თავად სესხის ხელშეკრულების არსებობა, მაშინ, როდესაც ამგვარი მტკიცებულებები უბრალოდ არ არსებობენ. ზ. მ-ე და ე. ა-ე სესხის ხელშეკრულების არსებობის დასადასტურებლად აპელირებდნენ ე.წ. ხელწერილზე. საკასაციო საჩივრის ავტორი აღნიშნულს ვერ მიიჩნევს წერილობითი სესხის ხელშეკრულებად, ვინაიდან მისგან არ ირკვევა არც მხარეთა ვინაობა, არც ნება, ხელშეკრულების პირობები, სესხის ოდენობა, დაბრუნების ვადა. შესაბამისად, მისი სხვა მტკიცებულებებთან ერთობლიობაში განხილვა შეუძლებელი და დაუშვებელია. ზ. მ-ე და ე. ა-ე სესხის ხელშეკრულების არსებობის დასადასტურებლად ასევე მიუთითებდნენ მოწმეთა ჩვენებებზე. თუ სააპელაციო სასამართლო დადგენილად მიიჩნევს, რომ სესხის ხელშეკრულება ზეპირი ფორმით დაიდო, მაშინ მასზე სამოქალაქო კოდექსი მტკიცების სრულიად განსხვავებულ სტანდარტს განსაზღვრავს და შესაბამისად, სააპელაციო

სასამართლოს გადაწყვეტილებაში უფრო ნათელი მითითებები უნდა ყოფილიყო, რომელიც დაარწმუნებდა მხარეს, რომ მათ ნ. რ-ისთვის სესხის გადაცემის სახელშეკრულებო ურთიერთობა დადასტურებულად მიიჩნეს ასევე სხვა მტკიცებულებებითაც (გარდა მოწმეთა ჩვენებისა). თუმცა სააპელაციო სასამართლო აპელირებს საქმეში არსებული დოკუმენტების კონტექსტიდან ამოვარდნილი და არათანმიმდევრული მსჯელობებით, რომელიც გაუგებარს ხდის მათ შეხედულებას ნ. რ-მ სესხი ზეპირი ხელშეკრულებით აიღო თუ წერილობით. თუ წერილობითი ხელშეკრულების არსებობა, პირობები, მხარეები, ვადები თავად წერილობითმა ხელშეკრულებამ უნდა განსაზღვროს, ზეპირი ხელშეკრულების შემთხვევაში ამას მხოლოდ მოწმეები ვერ დაადგენენ. მის დასადგენად დამატებითი მტკიცებულებების წარდგენაა საჭირო. მოცემულ საქმეში მსგავსი დოკუმენტი არ მოიძებნება, რაც ნათლად მეტყველებს სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების ბუნდოვანებაზე.

მნიშვნელოვანია ასევე ერთი დეტლი, რომელიც შეეხება ნ. რ-ის კერძო საუბრის უნებართვო ჩანაწერს, რომელიც საქმეში წარმოდგენილია იმგვარი ფორმით, რომ ვერ დასტურდება უწყვეტი ჩანაწერის არსებობა. სააპელაციო სასამართლოს აღნიშნული გარემოება საერთოდ არ გაუხდია სადავოდ. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 103-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, კანონის დარღვევით მოპოვებულ მტკიცებულებას იურიდიული ძალა არა აქვს და ამდენად, კასატორი არც კი უშვებდა იმის შესაძლებლობას, რომ აღნიშნულს სააპელაციო სასამართლო მიიჩნევდა სესხის ხელშეკრულების არსებობის დამადასტურებელ უდავო მტკიცებულებად. საკასაციო საჩივრის ავტორი იზიარებს ამ საკითხზე მოსამართლე მესხიშვილის განსხვავებულ აზრს იმის შესახებ, რომ ნ. რ-ის კერძო საუბრის უნებართვო ჩანაწერი წარმოადგენს უკანონო გზით მოპოვებულ მტკიცებულებას და ეწინააღმდეგება ბევრ მნიშვნელოვან საკანონმდებლო დოკუმენტს.

კასატორი ასევე იზიარებს მოსამართლე მესხიშვილის განსხვავებულ აზრში მოცემულ მსჯელობას ნ. დ-სა და ნ. რ-ს შორის ვალის გადაკისრების ხელშეკრულების არარსებობის შესახებაც და აღნიშნავს, რომ ნ. დ-ის მთელი რიგი განმარტებები გარკვეული თანხების მიღება-გაცემასთან დაკავშირებით მოცულია ბუნდოვანებით. ყველაზე მნიშვნელოვანი კი ისაა, რომ შეუძლებელია თანხის კონკრეტული ოდენობების განსაზღვრა, კონკრეტული მოვალეების იდენტიფიცირება და ასევე, კონკრეტული ვალდებულებების განსაზღვრა. ამ პირობებში კი შეუძლებელი იყო ნ. რ-ის, ზ. მ-ისა და ე. ა-ის მიმართ შესრულებაზე ვალდებულ პირად მიჩნევა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 25 ნოემბრის განჩინებით ნ. რ-ის საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მიხედვით, დასაშვებობის შესამოწმებლად.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 26 იანვრის განჩინებით ნ. რ-ის საკასაციო საჩივარი თბილისის

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 18 სექტემბრის გადაწყვეტილებაზე დასაშვებად იქნა ცნობილი.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სამართლებრივი დასაბუთება, საკასაციო საჩივრის საფუძვლები და მიიჩნევს, რომ ნ. რ-ის საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო საჩივრით გასაჩივრებულია გადაწყვეტილება იმ ნაწილში რომლითაც ნ. რ-ს ზ. მ-ისა და ე. ა-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 56 000 აშშ დოლარის გადახდა.

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნულ ვალდებულებასთან დაკავშირებით დაადგინა დავის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე შემდეგი ფაქტობრივი გარემოება:

ზ. მ-მ და ე. ა-მ 56 000 აშშ დოლარი სესხის სახით გადასცეს ნ. რ-ს.

კასატორი უთითებს, რომ აღნიშნული გარემოება სააპელაციო სასამართლომ არასწორად დაადგინა, კერძოდ:

1. არ დასტურდება მოსარჩელების მიერ ნ. რ-ისთვის თანხის გადაცემის ფაქტი;
2. არ დასტურდება სესხის სახით გადაცემული თანხის ოდენობა;
3. არ დასტურდება, რომ მოსარჩელებისაგან ნ. რ-მ თანხა მიიღო სესხის სახით (ნ. რ-ის, როგორც მსესხებლის სამართლებრივი სტატუსი).

კასატორი უთითებს, რომ აღნიშნული გარემოების დადგენისას სასამართლომ:

(ა) არასწორად შეაფასა საქმეში არსებული მტკიცებულებები, (ბ) დაეყრდნო უკანონო გზით მოპოვებულ მტკიცებულებას, (გ) მოსარჩელებსა და მოპასუხეს შორის ურთიერთობის სამართლებრივი ფორმის დადგენისას სასამართლომ არასწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა როგორც ფაქტობრივ გარემოებებს, ისე მტკიცებულებებს და (დ) არასწორად განმარტა ზოგადად სესხის ხელშეკრულებასთან დაკავშირებული საკანონმდებლო ნორმები, კერძოდ, სესხის არსებობა-არარსებობასთან დაკავშირებული სამართლებრივი წინაპირობები.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსთვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება).

დასაბუთებულ პრეტენზიაში იგულისხმება მითითება იმ პროცესუალურ დარღვევებზე, რომლებიც დაშვებული იყო სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის დროს და რამაც განაპირობა ფაქტობრივი გარემოებების

არასწორად დადგენა, შეფასება, მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმის არასწორად გამოყენება და განმარტება.

ამგვარი დასაშვები შედავებისას საკასაციო სასამართლომ უნდა შეამოწმოს სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების შესაბამისობა საქმეში არსებულ მტკიცებულებებთან, ანუ შეამოწმოს, გადაწყვეტილების გამოტანისას დაცულია თუ არა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მოთხოვნები.

მოცემულ შემთხვევაში, სადავოა მხარეთა შორის სესხის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვალდებულებით-სამართლებრივი ურთიერთობის არსებობა. ფულადი ვალდებულების შესრულების შესახებ მოსარჩელების მოთხოვნა, მათი განმარტებით, გამომდინარეობს სესხის ზეპირი ხელშეკრულებიდან, რომლის არსებობას მოპასუხე სადავოდ ხდის. კერძოდ, მოპასუხე აცხადებს, რომ სასესხო ურთიერთობა მოსარჩელებს ჰქონდათ არა მასთან, არამედ მესამე პირთან (იბა „ჩ-თან“).

შესაბამისად, დავას არ იწვევს სესხის ხელშეკრულებიდან წარმოშობილი ვალდებულების ფაქტი. სადავოა ის, თუ ვის აკისრია ეს ვალდებულება - ნ. რ-ს თუ იბა „ჩ-ს“.

ამრიგად, საკასაციო სასამართლოს მხრიდან შეფასებას საჭიროებს, საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოება - მოსარჩელებსა და მოპასუხეს შორის სასესხო ურთიერთობის არსებობის შესახებ - რამდენად სწორად არის დადგენილი და შეესაბამება თუ არა სასესხო ურთიერთობის მარეგულირებელი ნორმების (სამოქალაქო კოდექსის 623-ე და 624-ე მუხლები) აბსტრაქტულ აღწერილობას.

სამოქალაქო კოდექსის 623-ე მუხლის შესაბამისად, სესხის ხელშეკრულებით გამსესხებელი საკუთრებაში გადასცემს მსესხებელს ფულს ან სხვა გვაროვნულ ნივთს, ხოლო მსესხებელი ვალდებულებას კისრულობს დააბრუნოს იმავე სახის, ხარისხისა და რაოდენობის ნივთი.

აღნიშნული მუხლის შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ მხარეთა შორის არსებული სამართალურ-ურთიერთობის სესხის ხელშეკრულებად კვალიფიკაციისათვის აუცილებელია შემდეგი კუმულაციური წინაპირობების არსებობა - გამსესხებლის მიერ მსესხებლისათვის ფულის ან სხვა გვაროვნული ნივთის საკუთრებაში გადაცემა, ხოლო მსესხებლის მხრიდან ვალდებულების აღება, რომ იგი დააბრუნებს იმავე სახის, ხარისხისა და რაოდენობის ნივთს.

სესხის ხელშეკრულების ფორმას არეგულირებს სამოქალაქო კოდექსის 624-ე მუხლი, რომლის შესაბამისად, სესხის ხელშეკრულება შეიძლება დაიდოს როგორც ზეპირად, ისე წერილობით. ამრიგად, სესხის ხელშეკრულების

ნამდვილობისათვის კანონი შესაძლებლად მიიჩნევს როგორც ზეპირი, ისე წერილობითი ფორმის დაცვას, და მისი არჩევა მხარეთა შეთანხმებაზეა დამოკიდებული. თუმცა კოდექსის 624-ე მუხლი ყურადღებას ამახვილებს იმ რისკზე, რომელიც თან ახლავს სესხის ხელშეკრულების ზეპირი ფორმის არჩევას და ამ რისკთან დაკავშირებული მტკიცების ტვირთის გადანაწილების თავისებურებაზე. აღნიშნული მუხლის დანაწესის შესაბამისად, სესხის ზეპირი ხელშეკრულების არსებობა ვერ დადასტურდება მხოლოდ მოწმეთა ჩვენებებით, თუმცა მოწმეთა ჩვენებები დასაშვებია, თუ ისინი წარდგენილია სხვა მტკიცებულებებთან ერთად.

ამრიგად, სამოქალაქო კოდექსის 623-ე და 624-ე მუხლებიდან გამომდინარეობს, რომ ზოგადად, სასესხო ურთიერთობის (სესხის ხელშეკრულების) არსებობის დადასტურების ტვირთი ეკისრება მოსარჩელეს (გამსესხებელს), ხოლო ვალდებულების შესრულების ტვირთი - მოპასუხეს (მსესხებელს), ხოლო ზეპირი ხელშეკრულების არსებობის შემთხვევაში სასესხო ურთიერთობის არსებობას მოსარჩელე სხვა მტკიცებულებების გარეშე, მხოლოდ მოწმეთა ჩვენებებით ვერ დაადასტურებს.

მოცემულ შემთხვევაში მოსარჩელეების მიერ 56 000 აშშ დოლარის სესხის სახით ნ. რ-ისთვის გადაცემის ფაქტის დასადაგენად სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

1. მხარეთა ახსნა-განმარტებას:

ა. მოსარჩელები (ზ. მ-ე, ე. ა-ე);

ბ. მოპასუხე (ნ. რ-ე);

2. მოწმის ჩვენებას (ნ. დ-ი);

3. წერილობით მტკიცებულებას - შსს ძველი თბილისის სამმართველოს დეტექტივ-გამომძიებელთან ნ. რ-ის გასაუბრების 2012 წლის 28 აგვისტოს ოქმი;

4. ფარულ აუდიო-ჩანაწერს.

საკასაციო საჩივრიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლოს შეფასების საგანია სააპელაციო სასამართლოს მიერ რამდენად კანონის მოთხოვნათა დაცვით იქნა დადგენილი აღნიშნული ფაქტობრივი გარემოება, რომელთან დაკავშირებითაც კვლევას მოითხოვს როგორც საქმეში არსებული მტკიცებულებების მოპოვების, ისე მათი შეფასების კანონიერება.

საკასაციო სასამართლოს უპირველესი შემოწმების საგანია კასატორის პრეტენზია მტკიცებულებათა დაშვება-განკუთვნიადობის კანონიერების შესახებ (ანუ სადავო გარემოების დადგენისას დაეყრდნო თუ არა სასამართლო კანონიერი გზით მოპოვებულ (დასაშვებ) მტკიცებულებას),

ხოლო შემდეგ პრეტენზია მტკიცებულებათა შეფასების კანონიერებასთან დაკავშირებით.

საკასაციო პალატა იზიარებს კასატორის პოზიციას, რომ მოსარჩელების მიერ მოპოვებული ფარული აუდიო ჩანაწერი მოცემულ საქმეში საპროცესო - სამართლებრივი თვალსაზრისით არ წარმოადგენს დასაშვებ მტკიცებულებას შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 103-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, კანონის დარღვევით მოპოვებულ მტკიცებულებებს იურიდიული ძალა არა აქვთ. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი არ აკონკრეტებს, თუ რა სახით მოპოვებული მტკიცებულება ჩაითვლება კანონის დარღვევით მოპოვებულ მტკიცებულებად, შესაბამისად, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში უნდა შეფასდეს მტკიცებულების მოპოვება ხომ არ ეწინააღმდეგება რაიმე კანონს.

საქართველოს კონსტიტუციის მე-20 მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, ყოველი ადამიანის პირადი ცხოვრება, პირადი საქმიანობის ადგილი, პირადი ჩანაწერი, მიმოწერა, საუბარი სატელეფონო და სხვა სახის ტექნიკური საშუალებით, აგრეთვე ტექნიკური საშუალებებით მიღებული შეტყობინებანი ხელშეუხებელია. აღნიშნული უფლებების შეზღუდვა დაიშვება სასამართლოს გადაწყვეტილებით ან მის გარეშე, კანონით გათვალისწინებული გადაუდებელი აუცილებლობისას.

საქართველოს კონსტიტუციის მე-20 მუხლით დაცულია სამართლებრივი სიკეთე - კომუნიკაციის თავისუფლება, რაც გულისხმობს კომუნიკაციის დაცვას გარეშე პირთა არასასურველი მონაწილეობისაგან. კომუნიკაციის თავისუფლება ინდივიდს აძლევს შესაძლებლობას, თავად განსაზღვროს კომუნიკაციის შინაარსი და პარტნიორი, რაც უზრუნველყოფს ადამიანის იმგვარ თავისუფალ თვითგამოსახვას, რომელიც თავისუფალია გარეშე წამკითხველისა და მარეგისტრირებელი სუბიექტის ჩარევით განპირობებული თავშეკავებისაგან¹.

აზრის თავისუფლების ძირითადი უფლებით დაცულია არა მხოლოდ აზრის გამოხატვა, არამედ მისი ადრესატამდე მისვლა. შესაბამისად, აზრის თავისუფლება დაცული უნდა იყოს მესამე პირთა მხრიდან მისი შინაარსის გაცნობისაგან. ადამიანის უფლებები ირღვევა, როდესაც ინდივიდი ცხოვრობს იმის შეგრძნებით, რომ მისი ნებისმიერი სიტყვა, რაიმე, თუნდაც, გაუაზრებელი და სპონტანური აზრის გამოხატვა, განვითარების პროცესში არსებული დიალოგისას გამოთქმული წინასწარი პოზიცია, ან რაიმე ფორმულირება, რომლის ნამდვილი შინაარსის გაგება მხოლოდ კონკრეტული სიტუაციის ცოდნის შემთხვევაშია შესაძლებელი, სხვა გარემოებებში და სხვა კონტექსტში შეიძლება იქნას გამოყენებული. **ინდივიდმა კერძო საუბრები**

¹ H.Krüger, M.Pagenkopf, Art.10, in: M. Sachs (Hrsg.), Grundgesetz: Kommentar, München 2003, Rn.13
უშუალო წყარო: ი.კობახიძე, საქართველოს კონსტიტუციის კომენტარი, მეორე თავი, საქართველოს მოქალაქეობა. ადამიანის ძირითადი უფლებანი და თავისუფლებანი, თბილისი, 2013, გვ.181

უნდა აწარმოოს იმის ეჭვისა და შიშის გარეშე, რომ საიდუმლო ჩანაწერს ვინმე მისი ნებართვის გარეშე და ნების საწინააღმდეგოდ გამოიყენებს².

კომუნიკაციის ხელშეუხებლობის ძირითადი უფლებით დაცულია კომუნიკაციის მონაწილე ყველა პარტნიორი, როგორ გარე, ასევე შიდა ჩარევისაგან, რაც იმას ნიშნავს, რომ კომუნიკაციის ხელშეუხებლობის ძირითადი უფლებით დაცულია არა მხოლოდ მესამე პირთა მეშვეობით განხორციელებული ჩარევა, არამედ, კომუნიკაციის ერთ-ერთი მონაწილის მხრიდან დანარჩენ მონაწილეთა თანხმობის გარეშე პირადი კომუნიკაციის განსაჯაროვება.

განსახილველ შემთხვევაში, საქმე ეხება პირადი შეხვედრისას განხორციელებული საუბრების ფარულ აუდიოჩანაწერს. ვინაიდან საუბარი, მეორე მხარის ნებართვის გარეშე, ფარულად არის ჩაწერილი, ამიტომ იგი კანონდარღვევითაა მოპოვებული, რაც იმას ნიშნავს, რომ აღნიშნული ჩანაწერი დაუშვებელ მტკიცებულებად უნდა იქნას მიჩნეული საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 103-ე მუხლის კონტექსტში. მითითებული დასკვნის საფუძველს კი წარმოადგენს ის გარემოება, რომ პირადი საუბრის ფარული ჩაწერა, ხოლო შემდეგ სასამართლოში მტკიცებულების სახით წარდგენა, ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის მე-20 მუხლით გარანტირებულ პირადი ცხოვრებისა და პირადი კომუნიკაციის ხელშეუვალობას, ასევე კონსტიტუციის მე-16 მუხლს, რომელიც პიროვნების თავისუფალი განვითარების უფლებას ეხება.

ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის N1165 რეზოლუციაში „Right to Privacy“ (1998) განმარტებულია, რომ „ევროპული კონვენციის მე-8 მუხლმა უნდა დაიცვას ინდივიდის პირადი ცხოვრება არა მარტო საჯარო ხელისუფლების, არამედ კერძო პირების მხრიდანაც“.³ თუმცა, იმის მიხედვით, პირადი ცხოვრების რომელ სფეროს შეეხება საქმე, დაცულობის ხარისხი განსხვავებულია. განსახილველ შემთხვევაში სახეზე არ არის ინტიმური სფერო, რომელიც აბსოლუტური დაცვით სარგებლობს. მოცემულ შემთხვევაში საქმე ეხება კერძო საუბარს, რომელიც კერძო სფეროს განეკუთვნება და რომელიც არ სარგებლობს აბსოლუტური პრივილეგიით, რაც იმას ნიშნავს, რომ მისი შეზღუდვა დასაშვებია, ანუ მასში ჩარევა შესაძლებელია საამისო დაცვის ღირსი ინტერესისა და კანონიერი მიზნის არსებობის პირობებში. შესაბამისად, კერძო სფეროში ჩარევის დროს, ჩარევა გამართლებული და დასაბუთებული უნდა იყოს უპირატესი საყოველთაო ინტერესის არსებობით, ანუ ჩარევის მართლზომიერების დადგენის მიზნით, უნდა შეფასდეს, არსებობს თუ არა ისეთი დაცვის ღირსი ინტერესი, რომელიც

² იხ. გერმანიის საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება: BVerfGE 34, 238 (246 f); უშუალო წყარო: ი.კობახიძე, საქართველოს კონსტიტუციის კომენტარი, მეორე თავი, საქართველოს მოქალაქეობა. ადამიანის ძირითადი უფლებანი და თავისუფლებანი, თბილისი, 2013, გვ.181

³ ევროპის საბჭოს ასამბლეის #1165 რეზოლუცია Right to Privacy (1998)
<http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta98/ERES1165.htm>

პირადი ცხოვრებისა და პირადი კომუნიკაციის ხელშეუხებლობის კონსტიტუციით გარანტირებულ უფლებაზე უფრო მაღლა დგას.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამოქალაქო სამართალურთიერთობის ფარგლებში სამოქალაქო სამართლებრივი გარიგების დადასტურების მიზნით მტკიცებულების შესაქმნელად პირად სფეროში ჩარევა და ამით პირადი ცხოვრებისა და პირადი კომუნიკაციის უფლების შეზღუდვა გამართლებული არ არის. ამგვარი დასკვნა, პირველ რიგში, გამომდინარეობს სახელშეკრულებო თავისუფლების პრინციპიდან, რომელიც, თავის მხრივ, სამოქალაქო უფლება-მოვალეობების მიმართ გარკვეულ პასუხისმგებლობას გულისხმობს. სამოქალაქო უფლება-მოვალეობათა მატარებელი სუბიექტები თავისუფალნი არიან სამოქალაქო ურთიერთობებში, შესაბამისად, ისინი ვალდებულნი არიან, გამოიჩინონ შესაბამისი სამოქალაქო სამართლებრივი წინდახედულობა და მტკიცებულება პირთა თანასწორობაზე დამყარებული ურთიერთობის ფარგლებში მოიპოვონ. მხოლოდ ის ფაქტი, რომ მხარე სათანადოდ არ უზრუნველყოფს სამართალურთიერთობას მტკიცებულებებით, არ გულისხმობს იმას, რომ მას შემდგომ აღნიშნული მტკიცებულების შექმნის უფლება მეორე მხარის პირად ცხოვრებაში ჩარევის გზით წარმოემოხა. ამგვარი სახით მოპოვებულ მტკიცებულებათა ლეგიტიმაციის პირობებში მივიღებთ არა სამოქალაქო პასუხისმგებლობაზე დამყარებულ საზოგადოებას, არამედ კონსტიტუციურ ღირებულებათა დაუშვებელ ხელყოფას, რა დროსაც, განსაკუთრებით პირადი ცხოვრებისა და პირადი კომუნიკაციის ხელშეუვალობის უფლება იქნება შეზღუდული, რაც დაუშვებელია. ამგვარი შეზღუდვა (ჩარევა) გამართლებულია მხოლოდ მაშინ, როდესაც პირი თვითდახმარების ან „თვითდახმარებასთან მიახლოვებულ“ ფარგლებში მოქმედებს. მაგალითად, თუ ფარული ჩანაწერი ერთადერთი გზაა საკუთარი უფლების დასაცავად, იმის გამო, რომ სხვაგვარად პირი საკუთარ უფლებას ვერ დაიცავს ან არსებობს რეალური საშიშროება ყველა სხვა მტკიცებულების განადგურების, ასეთ ვითარებაში ფარული ჩანაწერის გზით მტკიცებულების შექმნა დასაშვებია. ამდენად, თუ პირზე ხორციელდება ზეწოლა, მუქარა შანტაჟი, საკუთარი უფლებების დაუშვებელი ხელყოფის თავიდან ასაცილებლად, კონსტიტუციურ ღირებულებათა მრავალმხრივი აწონ-დაწონვის შედეგად, შეიძლება გამართლებულად ჩაითვალოს სხვის პირად სფეროში ჩარევა, თუმცა, აღნიშნული დაუშვებელია მაშინ, როდესაც სხვის პირად სფეროში ჩარევა თვითდახმარებას კი არ ემსახურება, არამედ მეორე მხარისათვის სამოქალაქო სამართლებრივი პასუხისმგებლობის დაკისრებას. პირად სფეროში ჩარევა კი საჭირო გახდა მხოლოდ იმიტომ, რომ უფლება-მოვალეობათა კრედიტორმა თავის დროზე არ იზრუნა შესაბამისი მტკიცებულების (ხელშეკრულების, ხელწერილის, და ა. შ.) შექმნაზე. ასეთ ვითარებაში, როდესაც გაუმართლებელია ჩარევა პირად სფეროში, ამგვარი გზით მოპოვებული მტკიცებულება, დაუშვებელი მტკიცებულებაა. მისი დაშვება შესაძლებელია მხოლოდ მეორე მხარის თანხმობით, ამასთან,

თანხმობა უნდა ეხებოდეს არა მტკიცებულების ფორმალურ დასაშვებობას, არამედ იმას, რომ მტკიცებულების შინაარსი სასამართლომ გადაწყვეტილებას დაუდოს საფუძვლად. ამგვარი თანხმობის არარსებობის პირობებში, დაუშვებელია ფარულ ჩანაწერს გადაწყვეტილება დაეფუძნოს, მაშინაც კი, თუ ფარული ჩანაწერიდან უტყუარად დასტურდება ის გარემოება, რომლის დადასტურების მიზანსაც ფარული ჩანაწერა (კერძო სფეროში ჩარევა) ემსახურებოდა.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ სადავო გარემოების დასადგენად ფარული აუდიო-ჩანაწერი, როგორც კანონის დარღვევით მოპოვებული მტკიცებულება, არ შეიძლება იქნას გამოყენებული. ამრიგად, ფარული აუდიო-ჩანაწერის გამორიცხვის შემდეგ, საკასაციო პალატის შემოწმების საგანს წარმოადგენს, რამდენად სრულყოფილად და ობიექტურად შეაფასა სასამართლომ დარჩენილი მტკიცებულებები, კერძოდ:

1. მხარეთა ახსნა-განმარტებები:
 - ა. მოსარჩელები (ზ. მ-ე, ე. ა-ე);
 - ბ. მოპასუხე (ნ. რ-ე);
2. მოწმის ჩვენება (ნ. დ-ი);
3. წერილობით მტკიცებულება - შსს ძველი თბილისის სამმართველოს დეტექტივ-გამომძიებელთან ნ. რ-ის გასაუბრების ოქმი,

და რამდენად სწორად დაადგინა სადავო გარემოება ამ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით.

მოსარჩელების - ზ. მ-ისა და ე. ა-ის ახსნა-განმარტებით, მათ 2008 წლის თებერვალ-მარტში 56 000 აშშ დოლარი სარგებლიანი სესხის სახით პირადად გადასცეს ნ. რ-ს, რომელიც ახდენდა დაბალ საპროცენტო განაკვეთში ფულის სესხად აღებას და მაღალ საპროცენტო განაკვეთში იბა „ჩ-ისათვის“ სესხად გადაცემას (იხ. ტ.1, ს.ფ. 232-236).

მოპასუხის - ნ. რ-ის განმარტებით, მოსარჩელებს მასთან სასესხო ურთიერთობა არ ჰქონიათ და მისთვის არანაირი თანხა არ გადაუციათ. მოსარჩელებმა სადავო თანხა (შესაგებლის თანახმად 45 000 აშშ დოლარი) სარგებლიანი სესხის სახით გადასცეს არა მას, არამედ იბა „ჩ-ის“ თავმჯდომარე ნ. დ-ს, რომელთანაც ისინი დააკავშირა (შეახვედრა) ნ. რ-მ (იხ. ტ.1, ს.ფ. 61-70).

შსს ძველი თბილისის სამმართველოს დეტექტივ - გამომძიებლის ნ. რ-სთან გასაუბრების 2012 წლის 28 აგვისტოს ოქმის თანახმად, ნ. რ-ე უთითებს, რომ: „2007 წელს მისი ნაცნობი ნ. დ-ი აშენებდა რა კორპუსს ქ. თბილისში ჭ-ის გამზირზე, იგი კერძო პირებისაგან სესხულობდა სარგებლიან თანხებს მშენებლობისათვის . . . ანალოგიური მიზნით სწორედ ნ. რ-მ და ნ. მ-ამ დაახლოებით 15 ადამიანი დააკავშირეს დ-ს, რომლებმაც საერთო ჯამში ნ. რ-ის და ნ. მ-ას კუთვნილ თანხებთან ერთად, დ-ს გადასცეს 1 000 000 აშშ დოლარი. . . ზ. მ-მ თავისი ინიციატივით სწორედ გაასესხა სარგებლიანი თანხა დ-ზე. კერძოდ, 2007 წლის ივლისს 15 000 აშშ დოლარი . . . ამის შემდეგ

სამ თვეში დამატებით ზ-მა . . . დ-ს გადასცა საერთო ჯამში თანხა 56 000 აშშ დოლარი. . . 2010 წელს დ-მა იმის გამო, რომ ვერ იხდიდა ზემოაღნიშნულ სესხს 1 000 000 აშშ დოლარს, რ-ს და მ-ას მათ მიერ მოძიებული გამსესხებლების გარკვეულწილად დაკმაყოფილების მიზნით, საკუთრებაში ორივეს უსასყიდლოდ გადაუფორმა უკვე დარეგისტრირებული ფართები, საერთო ჯამში 888 კვ.მ ფართი, რითაც მიუთითა, რომ მოეხდინათ სწორედ ფართების რეალიზაცია და მიღებული თანხებით კი გაესტუმრებინათ მევალეები. ამის შემდეგ ზ-ის ძმისშვილმა ბ. მ-მ 2011 წლის 28 იანვარს, გამოძებნა ფართის მყიდველი, გაიყიდა 156 კვ.მ ფართი 117 000 აშშ დოლარად. მყიდველმა გ. ბ-მ საქართველოს ბანკიდან გამოიტანა თანხა და იქვე ბანკის შენობაში განაწილდა იქ აღნიშნულისათვის მისულ დ-ის რამოდენიმე ძირითად გამსესხებლებზე, რა დროსაც ზ-მა ბანკის სალაროსთან ხელზე მიიღო მყიდველისაგან 40 000 აშშ დოლარი მისი ძირი თანხიდან. . . ზ-ის მიერ 40 000 აშშ დოლარის მიღების ფაქტის დადასტურება შეუძლია ბანკში მყოფ ყველა მოქალაქეს. . . მიღებული თანხიდან 38 000 აშშ დოლარი მოხმარდა აღნიშნულ ფართზე საქართველოს ბანკში იპოთეკის მოხსნას. დარჩენილი ფართები, რომლებსაც ასევე აქვთ საქართველოს ბანკის იპოთეკა, დღესდღეობით გაყიდვაშია, რათა აღებული თანხებით გასტუმრებული იქნეს, ნაწილობრივ მაინც, ის მევალეები, რომლებსაც საერთოდ არ მიუღიათ თავიანთი სესხები. . . თუ რეალიზაციის და თანხის განაწილების შემდეგ დარჩება გარკვეული თანხა, აღნიშნულიდან გადაეცემა ზ-ს მისი დარჩენილი 16 000 აშშ დოლარი, რასაც დღეს მოითხოვს“ (იხ. ტ. 1, ს.ფ. 106-107).

ამრიგად, გასაუბრების ოქმში მოპასუხე ადასტურებს: (ა) 56 000 აშშ დოლარის ოდენობით მოსარჩელების მიმართ სასესხო ვალდებულების არსებობის ფაქტს, და უთითებს (ბ) მის საკუთრებაში არსებული ფართის რეალიზაციით მის მიერ ამ ვალდებულების ნაწილობრივ (40 000 აშშ დოლარის ნაწილში) შესრულებაზე, თუმცა აღნიშნავს რომ (გ) ეს სასესხო ვალდებულება წარმოადგენდა იბა „ჩ-ის“ ვალდებულებას მოსარჩელების მიმართ, და მის მიერ (ნ. რ-ის მიერ) მოხდა სხვისი (იბა „ჩ-ის“) ვალდებულების შესრულება.

გასაუბრების ოქმი არის წერილობითი მტკიცებულება, რომელში მითითებული გარემოებების საწინააღმდეგო, გამაქარწყლებელი რაიმე სხვა მტკიცებულება მოპასუხეს/კასატორს არ წარმოუდგენია. კასატორი აღნიშნულთან დაკავშირებით მხოლოდ უთითებს, რომ ოქმში მოცემული განმარტებიდან - რ-ის მიერ იბა „ჩ-ის“ ვალდებულების შესრულების შესახებ - არ შეიძლება გამომდინარეობდეს დასკვნა ნ. დ-სა და ნ. რ-ს შორის ვალის გადაკისრების ხელშეკრულების არსებობის თაობაზე, რასაც იზიარებს საკასაციო სასამართლო, თუმცა აღნიშნავს, რომ ასეთი დასკვნა სააპელაციო სასამართლოს თავის გადაწყვეტილებაში არ გაუკეთებია.

ამრიგად, შსს ძველი თბილისის სამმართველოს დეტექტივ - გამომძიებლთან გასაუბრების ოქმში ნ. რ-ე უთითებს ვალდებულების შესრულებაზე, რაც იწვევს სამოქალაქო კოდექსის 361-ე მუხლით გათვალისწინებული პრეზუმფციის ამოქმედებას, რომლის შესაბამისად, ყოველი შესრულება

გულისხმობს ვალდებულების არსებობას. მოცემულ შემთხვევაში, აღნიშნული პრეზუმფცია უნდა გააქარწყლოს მოპასუხემ იმაზე მითითებით, რომ ადგილი ჰქონდა არა მისი საკუთარი, არამედ სხვისი ვალდებულების შესრულებას.

შესაბამისად, იმ პირობებში, როდესაც სასესხო ვალდებულების არსებობა მოსარჩელის და მოპასუხის მიერ დადასტურებულია, ორივე მხარის მიერ დადასტურებულია ასევე სესხის თანხობრივი ოდენობა 56 000 აშშ დოლარი, ხოლო მოპასუხე უთითებს მის მიერ ვალდებულების ნაწილობრივ შესრულებაზე (40 000 აშშ დოლარი), იმ გარემოების მტკიცების ტვირთი, რომ მან შეასრულა არა საკუთარი, არამედ სხვა პირის ვალდებულება (სამოქალაქო კოდექსის 361-ე მუხლით დადგენილი პრეზუმფციის გაქარწყლების ტვირთი), ეკისრება იმ პირს, რომელიც ამ გარემოებაზე უთითებს (მოცემულ შემთხვევაში, მოპასუხეს).

წინამდებარე საქმეში, გარდა მოპასუხის ზეპირსიტყვიერი განმარტებისა, რომ მის საკუთრებაში გადაცემული ფართების რეალიზაციით ნ. რ-ე ისტუმრებდა მოსარჩელების მიმართ იბა „ჩ-ის“ ვალდებულებას, ამ ვალდებულების დამადასტურებელი სხვა მტკიცებულებებზე მოპასუხეს არ მიუთითებია და ისინი არც წარმოუდგენია.

აღნიშნულ კონტექსტში საყურადღებოა, აგრეთვე, მოწმე - ნ. დ-ის ჩვენებაც, რომელიც უარყოფს 56 000 აშშ დოლარის ზ. მ-ისაგან მიღების ფაქტს, თუმცა ადასტურებს, რომ ის მშენებლობისათვის კერძო პირებისაგან იღებდა სესხებს და აფორმებდა შესაბამის წერილობით მტკიცებულებებს. მან სესხის სახით სოლიდური თანხები მიიღო პირადად ნ. რ-ისაგან, რაზედაც ფორმდებოდა წერილობითი მტკიცებულებები. ნ. რ-ს წერილობითი მტკიცებულების გარეშე მისთვის თანხა არ გადაუცია. ნ. დ-ის განმარტებით, ზოგიერთ შემთხვევაში მისთვის უცნობი იყო ნ. რ-ის მიერ მისთვის სესხის სახით გადაცემული თანხების მესაკუთრეთა ვინაობის შესახებ და შესაბამისად, ნ. რ-სთან ფორმდებოდა წერილობითი ხელშეკრულებები. ის თანხებს იღებდა პირადად ნ. რ-ისაგან და ვალდებული იყო მის წინაშე. აღნიშნული ვალდებულების შესრულების მიზნით, მან ნ. რ-ს და ნ. მ-ას უსასყიდლოდ საკუთრებაში გადასცა 888 კვ.მ. ფართი, რომლის რეალიზაციის შედეგად ნ. რ-ს და ნ. მ-ას უნდა შეესრულებინათ ვალდებულება კერძო პირების წინაშე (იხ. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 28 ივნისის სხდომის ოქმის ელექტრონული ჩანაწერი, 11:46:18 – 11:56:32; თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 31 მარტის სხდომის ოქმის ელექტრონული ჩანაწერი, 15:26:16 – 16:02:29).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს კასატორის მითითებას, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად გამოიყენა და განმარტა სესხის ხელშეკრულებასთან დაკავშირებული საკანონმდებლო ნორმები (სამოქალაქო კოდექსის 623-ე და 624-ე მუხლები), და მოსარჩელებსა და მოპასუხეს შორის ურთიერთობის სამართლებრივი ფორმის დადგენისას არასწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა ზემოაღნიშნულ ფაქტობრივ

გარემოებებსა და მტკიცებულებებს (მხარეთა ახსნა-განმარტება, გასაუბრების ოქმი, მოწმე დათიკაშვილის ჩვენება).

რაც შეეხება კასატორის მითითებას საქმეში არსებული სხვა მტკიცებულებების, კერძოდ, ე.წ. „ხელწერილისა“ და მოსარჩლეების მიერ დასახელებული მოწმეების ჩვენებების, დაუშვებლობასა და არასრულყოფილებაზე, აღნიშნული არ შეიძლება გახდეს სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი, რადგან სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არ ეყრდნობა არც „ხელწერილს“ და არც ამ მოწმეთა ჩვენებებს. სააპელაციო სასამართლოს სადავო გარემოებების დასადგენად არ გამოუყენებია და არ შეუფასებია ისინი. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 404-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო გადაწყვეტილებას ამოწმებს მხოლოდ საკასაციო საჩივრის ფარგლებში, რაც იმას ნიშნავს, რომ საკასაციო სასამართლომ შეიძლება იმსჯელოს სააპელაციო სასამართლოს მხრიდან მხოლოდ იმ პროცესუალურ დარღვევებზე, რომლებიც საფუძვლად დაედო კასატორის საწინააღმდეგო გადაწყვეტილების მიღებას.

ამრიგად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ მოსარჩლეების მიერ 56 000 აშშ დოლარის მოპასუხისათვის სესხის სახით გადაცემის გარემოების დადგენასთან დაკავშირებით კასატორმა ვერ წარმოადგინა დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია. შესაბამისად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის თანახმად, აღნიშნული გარემოება საკასაციო სასამართლოსთვის სავალდებულოდ ითვლება.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად ცნო, აგრეთვე, მოცემული დავის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე შემდეგი ფაქტობრივი გარემოება:

სასესხო ვალდებულება 56 000 აშშ დოლარის ოდენობით მოსარჩლეების წინაშე ნ. რ.-ს არ შეუსრულებია.

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ ნ. რ.-ის მიერ წარმოდგენილი არ არის ზ. მ.-ისა და ე. ა.-ის წინაშე ვალდებულების შესრულების დამადატურებელი რაიმე წერილობითი მტკიცებულება, რაც კასატორს სადავოდ არ გაუხდია.

შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ მართებულად გამოიყენა სამოქალაქო კოდექსის 427-ე და 429-ე, აგრეთვე 102-ე მუხლები და მართებულად დაადგინა, რომ სარჩელი ნ. რ.-ისთვის 56 000 აშშ დოლარის დაკისრების ნაწილში უნდა დაკმაყოფილდეს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო თვითონ მიიღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე, თუ არ არსებობს ამ კოდექსის 412-ე მუხლით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის სააპელაციო სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველები.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა

1. ნ. რ-ის საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 18 სექტემბრის გადაწყვეტილება დარჩეს უცვლელი;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე

ნ. ბაქაქური

მოსამართლეები:

ზ. ძლიერიშვილი

ბ. ალავიძე